

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Sayın Abdülhamit GÜL tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü 'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 01.07.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Siirt Milletvekili

Anayasa Mahkemesi'nin vermiş olduğu kararlar yahut bazı başvurulara ilişkin ise hiç karar vermemek şeklinde göstermiş olduğu tavır ülke gündeminde sıklıkla tartışılmaktadır. AYM'nin vermiş olduğu taraflı kararlarına ilişkin yeni bir gelişme ise normal şartlarda kurum içi yazışmalara ait olan ancak bir şekilde AYM'nin internet sitesinde yer alan notlarda yer alan açıklamalara daırdır. Hâlihazırda AYM tarafından sayfadan kaldırılan ve eşimi engeli konulan ancak yine de arşivlerde hala görülebilen içeriğe göre; eski Anayasa Mahkemesi üyesi Alparslan Altan'la ilgili kararın yanına "PDY ile ilgili müdahaleler bağlamında yapılacak başvurularda kullanılacaktır" notu düşülmüş olup bu tür davalarda ne tür kararlar verileceği önceden hükme bağlanmıştır. Nitekim kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına ilişkin suç isnadına bağlı-tutukluluk süresinin makul süreyi aşmasına ilişkin müdahale iddialarında başvuru yollarının tüketilmemiş olması yönünde; suç isnadına bağlı-yüksek yargı üyelerinin tutuklanmasına bağlı müdahale iddiaları (PDY ile ilgili müdahaleler bağlamında yapılacak başvurularda kullanılacaktır) açıkça dayanaktan yoksunluk yönünde; özel hayatın ve aile hayatının korunması hakkına dair başvurularda yüksek yargı üyelerinin idari işlemle açığa alınmasına veya işten çıkarılmasına ilişkin müdahale iddialarında (PDY ile ilgili müdahaleler bağlamında yapılacak başvurularda kullanılacaktır) başvuru yollarının tüketilmemesi yönünde kararlar verileceğine ilişkin bilgi notları AYM'nin kendi iç yazışmalarında yer almıştır. Kamuoyuna yansıyan sayfa görüntülerinde çeşitli hak arama kriterlerine göre hangi tür kararlar verileceğine dair pek çok örnek yer almaktadır. Oysa mahkemelerde ihsas-ı rey yasaktır. İhsas-ı rey; tarafını belli etmek ve hâkimin devam etmekte olan davaya ilişkin görüşünü (kararını) belli ederek davanın seyrini etkilemesi anlamına gelmekte olup bir olaya ilişkin önceden görüş bildirmek yasak kapsamındadır. Kaldı ki ihsas-ı rey; ihsas-ı reyde bulunan yargıcın red nedenidir. Davanın taraflarının hâkimi red hakkı saklıdır. Ancak karara ilişkin bilgi formunda yazılan bu notla AYM, yüksek yargı üyelerince yapılacak benzer başvuruları kabul edilemez bulacağına ilişkin ihsas-ı reyde bulunmuştur. Kuşkusuz PDY için düşülen bu bilgi notları ve tasnifleme yalnızca yüksek yargı mensupları için değil; gazeteciler, akademisyenler, avukatlar ve kamudan ihraç edilen çeşitli meslek grupları için de söz konusu olup, adaletin tecelli edeceğine dair inancı temelden sarsan bir durum söz konusudur. Hak iddialarına ilişkin bireysel başvuruları inceleyecek olan AYM, baktıkları davalara ilişkin bir tasnif çalışması yapmış ve bu tasniflere göre kararlarını önceden vermiştir. AYM nezdinde ortaya çıkan bu durum tüm yargı mercilerinin taraflı karar verdiğine dair iddiaları da güçlendirmektedir.

AYM'nin konuya ilişkin açıklaması ise "Sosyal medyada bir başvuruya dair karar bilgi formundaki 'PDY ile ilgili müdahaleler bağlamında yapılacak başvurularda kullanılacaktır' ifadesinden hareketle benzer başvurulara ilişkin ihsas-ı reyde bulunulduğuna ve başvuruların reddedileceğine dair paylaşımlar görülmüştür. Söz konusu ifade PDY bağlantısı iddiasıyla hakkında işlem yapılanların bireysel başvurularının incelenmesini kolaylaştırmak üzere tasnif edilmesi ve bu konu ile ilgili verilen kararlara kolay ulaşılması

amacıyla bilgi formuna eklenmiştir. İhsas-ı reyde bulunulduğu yolundaki iddia tamamen gerçek dışıdır. Nitekim hakkında PDY bağlantısı iddiasıyla işlem yapılan başvuruçulara ilişkin örnek olarak listelenmiş ihlal kararlarıyla ilgili bilgi formunda da aynı ifadeye yer verilmiştir. Listede verilen bilgiler kullanılarak Anayasa Mahkemesi kararlar bilgi bankasından bu kararlara ve bilgi formlarına erişilmesi mümkündür." şeklinde olmuştur. Ancak bu açıklama tatmin edici olmadığı gibi davaların şablonlara dönüştürülmesi ve hangi hallerde hangi tür kararların verileceğine dair notlar alınmış olması yargının taraflı bir hale geldiğinin açık kanıtı haline gelmiştir. Mahkemelerin kendi tarafsız konumlarına gölge düşürecek en ufak bir açıklamadan dahi uzak durması gerekliliği bağımsızlığının da ön koşuludur.

Bu bağlamda;

- 1- AYM kararlarının hangi tür davalara göre nasıl şekilleneceğine hangi kurul karar vermektedir? AYM'nin hangi tür başvurulara ne şekilde kararlar vereceğine dair Bakanlığınızın bir müdahalesi olmuş mudur?
- 2- AYM üyeleri hangi başvuruya ilişkin nasıl karar vereceğini kişilere göre önceden mi belirliyor? Yüksek mahkeme olayın öznel durumunu değerlendirmek yerine kendi tasniflerine göre otomatik olarak mı karar veriyor?
- 3- Yargının hızlanacağına ilişkin açıklamanızın temeli kararların önceden tasniflenerek verilmesi uygulaması mıdır? Yargı kararlarının kişi ve duruma göre önceden hazırlanması suretiyle mi yargı işlemleri hız kazanacaktır?
- 4- İhsas-ı rey yasak değil mi?
- 5- Neden AYM ihsas-ı reyde bulunabiliyor?
- 6- AYM'nin bu uygulaması yargı bağımsızlığının ve tarafsızlığının tamamen yok olduğunun ilanı mıdır?
- 7- AYM'nin hangi başvuruya hangi kararı vereceğine kim karar vermektedir?
- 8- AYM tarafından yapılan bu tasniflendirme ve yapılan tasniflere uygun kararların önceden hazırlanması uygulaması diğer yüksek mahkeme ve yerel mahkemelerde de söz konusu mu?
- 9- AYM neden tasniflendirmelere ilişkin bilgi notunun yayınlanmasının ardından siteye erişim engeli koymuştur? Bilgi notunun yayınlanmasının ardından siteye erişim engeli konulmuş olması, AYM'nin tasnif ve şablonlara göre karar verdiğinin kabulü anlamına gelmiyor mu?
- 10- Adalet Bakanı olarak AYM'nin bu skandal uygulamasına ilişkin bir açıklama yapacak mısınız?
- 11- Yargı erkinin bağımsız ve tarafsız karakterinin yeniden tesisi ve adalete olan güvenin yeniden sağlanması adına bir çalışma yürütecek misiniz?